

Vergadering Klankbordgroep Wetenschappelijke Commissie VLIZ

Vrijdag 2 december 2022, 14.00 uur, Oostende

1. Goedkeuring verslag vorige vergadering Klankbordgroep 10 december 2021

Verslag wordt goedgekeurd

2. Goedkeuring agenda en eventuele bijkomende punten vanwege de deelnemers

Agenda wordt goedgekeurd

3. Nieuwe ontwikkelingen VLIZ

Jan Mees, algemeen directeur VLIZ, geeft een (Engelstalige) presentatie met de highlights voor VLIZ in het kalenderjaar 2022:

- In 2022 werden de nieuwe 5-jaar durende convenanten met Vlaanderen (EWI) en de Provincie West-Vlaanderen ondertekend.
- VLIZ en partners verhuisden naar de nieuwe InnovOcean Campus, waar het samen met ILVO-mariene gehuisvest is. Het masterplan voor het Marien Station Oostende (MSO) werd ontwikkeld: de Ocean Innovation Space (OIS) wordt momenteel gebouwd, er komt een nieuw huis (burelen, ontmoetingsruimte) en een VLIZ-haven.
- VLIZ is de mijlpaal van 150 personeelsleden gepasseerd. Met kaartjes wordt in de presentatie aangetoond dat steeds meer VLIZ-personeel aan de kust of verder in West-Vlaanderen woont, en dat het VLIZ-personeel sterk internationaal is. In 2022 overschreden we ook de mijlpaal van 1000 leden (filantropie).
- In 2022 vierden we verschillende verjaardagen; o.a. 10 jaar RV Simon Stevin, 10 jaar Ocean Literacy in Europa, en 15 jaar Wereldregister voor Mariene Soorten (WoRMS).
- Het Marine Robotics Centre draait nu op volle toeren. We maken nieuwe plannen met een grote AUV en meer kleinere eenheden; en een nieuwe grote robot in 2024.
- De onderzoeksafdeling focust zich vanaf nu op Ocean and Human Health en Coastal Climate Change.
- Multiplicatoreffect van VLIZ door vele projecten in samenwerking met andere Vlaamse kennispartners, ook enkele met industrie en overheden. Verschillende type financiering, maar vooral uit Horizon Europe en Brexit Adjustment Reserve (BAR).
- VLIZ kreeg het mandaat om een Belgisch secretariaat van het UN Ocean Decade op te zetten - zie later deze middag.
- Veel outreach, en zichtbaarheid in de media, alsook veel evenementen, zoals o.a. de Blue Economy Science Summit 2022 (BESS), de studiedag Fossielen in de Noordzee en de plenaire vergadering van de European Marine Board (kick-off van Navigating the Future VI).
- Veel producten en publicaties in 2022: o.a. een nieuwe laag in MarineRegions gelanceerd, verschillende beleidsinformerende nota's, het praktische sea level station facility (samen met IODE).

4. Voorstelling van de VLIZ-onderzoeksagenda 2023

Peter Landschützer, de nieuwe onderzoeksdirecteur van VLIZ, stelt aan de hand van een (Engelstalige) presentatie in het werkplan Onderzoek 2023 toe, maar start eerst met een overzicht van het werkjaar 2022.

Dr. Peter Landschützer is een mariene biogeochemist en klimaatonderzoeker begon er in september 2022 als nieuwe onderzoeksdirecteur. Zijn expertise: natuurlijke variaties in de koolstof cyclus, ook co-author in the IPCC-ARC chapter 6.

Hier op VLIZ bouwt hij voort op de transitie van het departement en is het onderzoeksdepartement – cf. de audit en het nieuwe convenant – geherstructureerd in twee grotere divisies:

- 'Ocean and Human Health' (o.l.v. Gert Everaert)
- 'Coastal Climate Change' (o.l.v. Peter Landschützer zelf).

Hieronder zullen de 6 huidige onderzoeksgroepen geclusterd worden. Bovenop de bestaande expertise zullen twee nieuwe onderzoeksgroepen het huidige onderzoek complementeren: 'Past, Present and Future Climate Change' (o.l.v. Peter Landschützer zelf) en 'Plastics in Local and Global Waters' (o.l.v. Anna Catarino).

Als collaborative highlights voor 2022 vermeldt Peter:

- NorthSeaWrecks-project publiceerde in Frontiers of Marine Science (UGent et al;) met grote persdekking
- ICOS Flanders: bijgedragen aan het Global Carbon Budget 2022 (Univ. Exeter) – sterke download n.a.v. COP; ook in Vlaamse pers
- Eurofleets cruise in Greenland: deel van een multidisciplinair team
- Human health impacts of (micro)plastics: in WHO document, WWF dedicated, Expedition Simon Stevin (focus plastic)

Wat betreft de plannen voor 2023 (naast de hervorming) vermeldt Peter:

- In 2023 zullen 56 projecten lopen of starten (zowel met externe als interne financiering), deze steeds i.s.m. Vlaamse universiteiten en 40+ internationale partners.
- De Ocean Innovation Space als uitbreiding van het Mariene Station Oostende: verhuis en installatie.
- Diverse cruises staan op tim: JERICO-ANERIS spring plankton cruise, microplastics in de Schelde, BELGICA survey naar de Doggerbank
- Grote events: Ostend Working group Ocean and Human Health (op initiatief van VLIZ-filantropie) en INQUA2023-conferentie in Oostende rond maritieme/mariene geschiedenis
- Bijdrage aan de assessment studies BAMS state of climate report, GCB
- Veel publicaties door onze medewerkers

5. Rol van VLIZ in de UN Decade

Ann-Katrien Lescauwae, directeur internationale relaties VLIZ, stelt aan de hand van een (Engelstalige) presentatie voor welke rol VLIZ gekregen heeft in het kader van de UN Ocean Decade.

Sinds de lancering van de plannen door de UN General Assembly of the Decade in 2017 hielden we met VLIZ al verschillende acties binnen dit kader: o.a. de sessie in de klankbordgroep van 2018, interviews met (junior en senior) mariene wetenschappers, en de interactieve sessie 'Coastal treasures' tijdens de klankbordgroep van 2019.

De IOC-UNESCO stelt 10 grote uitdagingen. Landen en organisaties moeten zich verenigen rond specifieke '[Decade Actions](#)'; activiteiten die in projecten en programma's kunnen ingebouwd worden, op elkaar afgestemd, en elkaar versterkend. Laat ons samen uitzoeken hoe we allemaal kunnen bijdragen. Waarom zou je bijdragen? Om meer internationale zichtbaarheid te krijgen (hefboomwerking), om wereldwijd betrokken te zijn (geïnformeerd over de laatste ontwikkelingen en diversiteit van netwerken

en programma's), om samenwerking te bevorderen (netwerken, opname en uitwisseling), om toegang te krijgen tot middelen (opleiding, informatie, deskundigen, bijdrage, eventuele financiering). VLIZ heeft ondertussen volgende Decade Actions laten erkennen: WoRMS, ETN, MarineRegions en de Sea Level Monitoring Facility. Er komt een nieuwe calls for Ocean Decade Actions in februari 2023 en september 2023.

Ondertussen is er al heel wat beweging gaande op internationaal en Europees niveau (o.a. EU Mission Ocean, met veel financieringsmogelijkheden). VLIZ volgt alles op en communiceert dit door naar de Vlaamse/Belgische mariene onderzoeksgroepen, waardoor jullie de juiste richting kunnen volgen in de jungle van activiteiten die gaande zijn. We moeten de middelen op elkaar afstemmen, en maximale impact creëren.

VLIZ ondertekende als onderzoeksinstelling het [Charter Mission Ocean & Waters](#): met als doelen te decarboniseren, vervuiling aan te pakken, gegevens en infrastructuur te delen, ... Oproep aan andere instellingen uit ons netwerk om dat ook te doen.

Vandaag is er de officiële lancering van het Nationaal Decennium Comité, waarvan het secretariaat bij VLIZ ligt (met een werkplan, Terms of Reference, ...); o.l.v. Juana Jimenez van VLIZ. Gert Verreet opent officieel het secretariaat dat vanuit de Vlaamse overheid (EWI) ondersteund wordt. De eerste meeting van dit comité zal doorgaan in mei 2023. Kandidaten (uit kenniscentra, private sector, NGO's, ...) kunnen zich melden.

In de hierna volgende sessie van deze klankbordgroep van de VLIZ-Wetenschappelijke Commissie houden we onze eerste "Open group of the Belgium National Decade Committee" in 3 break-out sessies.

6. Interactieve sessie rond actuele UN Decade thema's

Juana Gimenez legt uit dat de 3 interactive session starten van de discussies uit 2019. We werken rond (1) Blue Carbon, (2) Citizen Science and co-design, en (3) Building ocean knowledge.

De resultaten van de 3 break-out sessies worden nadien kort plenair voorgesteld (zie verslag in bijlage).

7. Rondvraag & afsluiting

De vergadering wordt afgesloten. Waarbij de deelnemers uitgenodigd worden voor een netwerkreceptie en een rondleiding door de InnovOcean Campus.